

GAELSCOIL SHLIABH RUA

Polasaí Bí Cineálta Chun Iompar Bulaíochta a Chosc agus a Láimhseáil

Tá an polasaí seo glactha ag Bord Bainistíochta Ghaelscoil Shliabh Rua chun iompar bulaíochta a chosc agus a láimhseáil.

Comhlíonann an polasaí seo go hiomlán riachtanais **Bí Cineálta: Nósanna Imeachta chun Iompar Bulaíochta a Chosc agus a Láimhseáil i mBunscoileanna agus i mBhunscoileanna 2024.**

Aithníonn an bord bainistíochta go sáraíonn iompar bulaíochta cearta an pháiste mar atá leagtha amach i gCoinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta an Linbh. Tá dualgas orainn ar fad, mar phobal scoile, oibriú le chéile chun iompar bulaíochta a chosc agus a láimhseáil agus dul i ngleic leis an drochthionchar a bhíonn aige.

Táimid tiomanta do chinntiú go gcoinnítear gach scoláire atá ag freastal ar ár scoil sábháilte ó dhrochíde agus go bhfuil folláine ár scoláirí mar bhunús le gach rud a dhéanann muid. Aithnímid an drochthionchar a bhíonn ag iompar bulaíochta ar shaol ár scoláirí agus táimid go hiomlán tiomanta do chosc agus do láimhseáil an iompar sin.

Dearbhaímid go nglacfaimid, de réir ár ndualgaisí faoin reachtaíocht comhionannais, gach céim réasúnach is féidir chun ciapadh daltaí nó baill foirne ar aon cheann de na naoi gcúis shonraithe a chosc: inscne, stádas sibhialta, stádas teaghlaigh, claonadh gnéasach, reiligiún, aois, míchumas, cine agus ballraíocht i bpobal an Lucht Siúil.

Sainmhíniú ar Bhulaíocht

Sa cháipéis **Cineáltas: Plean Gníomhaíochta ar Bhulaíocht** agus sna **Nósanna Imeachta Bí Cineálta**, sainmhínítear bulaíocht mar iompar dírithe, ar líne nó as líne, a dhéanann dochar. Is féidir leis an dochar a bheith fisiciúil, sóisialta agus/nó mothúchánach. Déantar an t-iompar bulaíochta arís agus arís eile le himeacht ama agus bíonn neamhchothromaíocht cumhachta i

gceist idir beirt nó grúpaí éagsúla sa tsochaí. Tá an sainmhíniú mionsonraithe le fáil i gCaibidil 2 de na Nósanna Imeachta Bí Cineálta.

Tá sé de dhualgas ar gach scoil polasaí Bí Cineálta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm ina leagtar amach conas a choisceann agus a láimhseálann an pobal scoile iompar bulaíochta. Déileáiltear le straitéisí do bhainistiú iompar míchuí nach bhfuil ina bhulaíocht trí Chód Iompair na scoile.

Alt A: Forbairt/athbhreithniú ar ár bPolasaí Bí Cineálta chun cosc a chur ar iompar bulaíochta agus chun é a réiteach

Tugadh deis do gach ball de phobal ár scoile páirt a ghlacadh i bhforbairt/athbhreithniú an polasaí seo.

	Dáta a comhairíodh	Modh teagmhála
Foireann na Scoile	Aibreán '25	Suirbhé
Daltaí	Aibreán '25	Suirbhé
Tuismitheoirí	Aibreán '25	Suirbhé
Bord Bainistíochta	Meitheamh '25	Cruinniú Boird
Pobal scoile níos leithne, de réir mar is cuí, mar shampla tiománaithe bus	June' 25	Foilsithe ar Láithreán Gréasáin na Scoile
Dáta a ceadaíodh an polasaí:		
Dáta a rinneadh an polasaí athbhreithniú deireanach air:		

Alt B: Cosc ar Iompar Bulaíochta

Leagtar amach san alt seo na straitéisí cosanta a úsáidfídh an scoil. Áirítear leo straitéisí dírithe go sonrach ar iompar bulaíochta ar líne a chosc, iompar bulaíochta homafóbach agus trasfóbach, iompar bulaíochta ciníoch, iompar bulaíochta gnéasach agus ciapadh gnéasach de réir mar is cuí (féach Caibidil 5 de na nósanna imeachta Bí Cineálta):

De réir Polasaí Folláine agus Creatlach Gníomhchláir an Roinn Oideachais (2019) tá an scoil tar éis na ceithre phríomhréimse a mheas atá riachtanach chun cur chuige cuimsitheach, uile-scoile a bhaint amach maidir le cur chun cinn folláine:

Cultúr agus Timpeallacht:

- Cruthaigh cultúr scoile ina bhfuil iompar bulaíochta do-ghlactha agus cur chuige comhsheasmhach chun iompar bulaíochta a réiteach.
- Bain le tuismitheoirí mar pháirtithe gníomhacha chun timpeallacht a chothú nach nglacann le iompar bulaíochta.
- Tacaigh leis an gcoincheap go bhfuil ár scoil ina timpeallacht fhíor-scéalaíochta.
- Cuir chun cinn coincheap duine fásta iontaofa – nasc slándála ‘fan sábháilte’ – cé atá le scéal a insint dó.
- Cruthaigh spásanna sábháilte i bhfoirgneamh na scoile agus sna páirceanna – infheictheacht.
- Cuimhnigh ar shaothar ealaíne agus comharthaí chun luachanna na scoile a chur chun cinn – cruthú charthar scoile a spreagann cearta – cothromaíocht, cuimsiú agus meas.
- Cuir chun cinn braistint d’úinéireachta ar a spás féin trí ealaín agus cruthaitheacht.
- Cruthaigh cultúr scoile dearfach agus aeráid a bhfuil fáilte roimpi do éagsúlacht agus éagsúlacht agus atá bunaithe ar chuimsiú; spreagann sé daltaí chun eachtraí bulaíochta a nochtadh agus a phlé i dtimpeallacht neamh-chontúirteach; agus cuireann sé caidrimh mheasúla chun cinn ar fud phobal na scoile.

Bealaí ina n-oibrímid chun na spriocanna seo a bhaint amach:

- Tá foireann scoile curtha ar an eolas faoi chur chuige aonfhoirmeach atá le glacadh chun tuairiscí uile bulaíochta a láimhseáil – scaipeadh chuig an bhfoireann agus cóip le feiceáil ar bhord fógraí na Seomra Foirne le haghaidh rochtana éasca.
- Gníomhaíochtaí seachtain frithbhuilíochta mar Shamplaí de Mhaitheas Randamach mar obair bhaile, déantús póstaer, déantús slogán, srl.
- Cúntóirí pháirce – daltaí i ranganna níos airde a oibríonn deonach chun tacú le ranganna óga ar an bpáirc chun cabhrú le cluichí agus idirghníomhaíochtaí dearfacha. Aireoirí am lóin freisin.
- Cruthaíodh an Polasaí Frithbhuilíochta atá Cairdiúil don Pháiste le rannpháirtíocht daltaí agus tuismitheoirí agus scaipeadh chuig tuismitheoirí, páistí agus foireann le plé. Leagtar amach sa pholasaí seo bealaí éagsúla le scéal a insint.
- Faigheann tuismitheoirí eolas ó am go ham faoi fhaisnéis úsáideach ar Fhrithbhuile.

- Tá ceachtanna Bí Sábháilte agus OSIE ag díriú ar iompar dearfach mar chuid den churaclam i ngach rang.
- Suirbhéanna agus maoirseacht éifeachtach ar dhaltaí.
- Forbairt Carthar Ranga agus Scoile chomh maith le bord fógraí chun cineáltas a chur chun cinn agus freagracht a chothú i measc na ndaltaí.

Curaclam (Múineadh agus Foghlaim):

- Cuirtear teagasc ar fáil agus spreagtar foghlaim chomhoibríoch agus mheasúil, ag cothú cuimsitheachta agus meas ar éagsúlacht.
- Taispeánann an scoil tuiscint chomhroinnte ar cad is bulaíocht ann agus a tionchar.

Bealaí ina n-oibrímid chun seo a bhaint amach:

- Múineann muid ábhar OSIE agus Caidreamh Sóisialta, Gnóthachain agus Sláinte a chothaíonn folláine agus féinmhuinín na ndaltaí agus a spreagann freagracht phearsanta as a n-iompar féin.
- Taispeánann muid sampla iompar measúil i leith comhoibritheoirí, daltaí agus cuairteoirí i dtimpeallacht na scoile.
- Is féidir le gníomhaíochtaí curaclaim agus breis-curaclaim cuidiú le braistint féinluachmhar, obair le chéile, cuimsiú agus meas a fhorbairt.
- Bronntar ar dhaltaí deiseanna rialta obair i ngrúpaí beaga a dhéanamh le comhghleacaithe, rud a chabhraíonn le braistint ceangail, baint agus trua a fhorbairt.
- Aithnítear éagsúlacht phobal na scoile – ceiliúradh a dhéanamh ar éagsúlacht agus cultúr na scoile trí ealaín, taispeántais, grianghraif, imeachtaí idirnáisiúnta.
- Cur i bhfeidhm straitéisí oideachais agus cosanta (lena n-áirítear bearta feasachta) chun trua, meas agus frithsheasmhacht a fhorbairt i measc na ndaltaí; agus chun saincheistanna bulaíochta ar líne agus bulaíochta bunaithe ar fhéiniúlacht a chur i leith go soiléir, go háirithe bulaíocht homafóbach agus trasfóbach.
- Tacaíochtaí do fhoireann
- Taifeadadh, iniúchadh agus leanúint i mbun gníomh ar iompar bulaíochta go comhsheasmhach (lena n-áirítear úsáid straitéisí idirghabhála atá bunaithe).
- Measúnú leanúnach ar éifeachtacht an pholasaí frithbhuile.

Polasaí agus pleanáil ar mhaith linn:

- Dúshlán a thabhairt d'iompar bulaíochta mar iompar mí-inmhianaithe le bainistíocht na scoile, múinteoirí, daltaí, tuismitheoirí/caomhnóirí.
- Spiorad scoile a chur chun cinn a spreagann daltaí eachtraí bulaíochta a nochtadh agus a phlé.
- Cinntiú maoirseacht agus bearta faireachais chuí chun gach gníomhaíocht scoile a choinneáil faoi bhreathnú.
- Forbairt nósanna imeachta chun eachtraí bulaíochta a thabhairt faoi deara, a iniúchadh agus a láimhseáil.

- Clár tacaíochta a chur i bhfeidhm dóibh siúd a bhíonn buailte ag iompar bulaíochta agus dóibh siúd atá páirteach ann.
- Comhoibriú le gníomhaireachtaí cuí chun aghaidh a thabhairt ar gach cineál bulaíochta agus iompar frithbhuilíochta a chur chun cinn.
- Tacaíonn ár bPolasaí Cosanta Leanaí, Polasaí Fón Cliste (Polasaí Úsáide Inmhianaithe), Polasaí Oideachais Speisialta agus Cód Iompair le cur i bhfeidhm an Bhi Cineálta.
- Tá ceannaireacht éifeachtach ina phríomhchodán leis an bPríomhoide (DLP), an Leas-Phríomhoide (DDL) agus gach bainistíocht mheánmhéide dírithe ar thacaíocht a thabhairt don pholasáí seo.

Caidrimh agus Comhpháirtíochtaí:

- Tugtar tacaíocht do naisc idirphearsanta trí raon struchtúr foirmiúil agus neamhfhoirmiúil mar ár n-aistear tuismitheoirí (CSR), ár gcoistí agus grúpaí daltaí éagsúla agus imeachtaí speisialta i bhféilire na scoile (e.g. maidin caife, lá na seanthuismitheoirí, srl).
- Tionscnaimh feasachta aois- agus céim-oiriúnacha a mheallann an corp daltaí chun breathnú ar a n-iompar féin – ag cur chun cinn gníomhartha cineálta agus cairdis, ag cabhrú go gníomhach le daoine eile agus ag féachaint ar chúiseanna agus tionchar bulaíochta i gceachtanna OSPS.
- Ceardlanna agus seimineáir a reáchtáil do dhaltaí, foireann agus tuismitheoirí chun feasacht a ardú ar thionchar bulaíochta.
- Measúnú comhairle agus tacaíocht idir chomhghleacaithe a spreagadh.
- Tacaíocht a thabhairt do rannpháirtíocht ghníomhach daltaí i saol na scoile agus rannpháirtíocht ghníomhach tuismitheoirí i saol na scoile freisin.
- Rannpháirtíocht tuismitheoirí agus daltaí a spreagadh i gcruthú Polasaí Frithbhuile Cairdiúil do Pháistí chun iad a dhéanamh páirteach gníomhach i gcur chun cinn agus i bplé bealaí úsáideacha chun iompar bulaíochta a aithint agus a laghdú agus cur síos a dhéanamh ar na nósanna imeachta agus conas déileáil leo má tharlaíonn sé.

Cosc ar iompar bulaíochta ar líne:

Is é aois dhigiteach toilithe an aois is lú a chaithfidh úsáideoir a bheith sula bhféadfaidh cuideachta meán sóisialta nó idirlín a shonraí a bhailiú, a phróiseáil agus a stóráil. In Éirinn is é 16 bliain an aois dhigiteach toilithe. Ní mór cead tuismitheora a bheith ag páistí idir 13 agus 16 le clárú do sheirbhísí meán sóisialta. Tá riachtanas aoise íosta ag formhór na n-ardán meán sóisialta agus is é 13 bliain an aois sin don chuid is mó acu. Dá réir sin, níor cheart do pháistí faoi 13 bliain cuntas meán sóisialta a bheith acu.

- ❖ Cur chun cinn shaoránacht dhigiteach
- ❖ Cur i bhfeidhm an churaclaim OSPS
- ❖ Comhráite oscailte le daltaí faoi chaidrimh mheasúla agus chineálta ar líne
- ❖ Tagairt do iompar cuí ar líne mar atá leagtha amach sa Chód Iompair
- ❖ Imeachtaí sábháilteachta ar líne a chur chun cinn do thuismitheoirí atá freagrach as gníomhaíochtaí a bpáistí ar líne a mhaoirsiú

- ❖ Lá sábháilteachta idirlín a eagrú
- ❖ Ceardlanna sábháilteachta idirlín (CSR bunaithe ar thuismitheoirí/ceardlanna scoile le ranganna sinsearach)

Cosc ar iompar bulaíochta homafóbach/trasfóbach:

- ❖ Timpeallacht fhisiciúil chuimsitheach a chothabháil mar shampla trí phoistéirí ábhartha a thaispeáint
- ❖ Tacaíocht chomhghleacaithe a spreagadh mar shampla meantóireacht chomhghleacaithe agus gníomhaíochtaí tógála trua a bhaineann le dúshlán a thabhairt do steiréitíopaí inscne

Cosc ar iompar bulaíochta ciníoch:

- ❖ Cultúr scoile a chothú ina mbíonn éagsúlacht ceiliúrtha agus ina bhfeiceann daltaí “iad féin” ina dtimpeallacht scoile
- ❖ Tacaíocht chomhghleacaithe a spreagadh mar shampla meantóireacht chomhghleacaithe agus gníomhaíochtaí tógála trua
- ❖ Spreagadh do lucht féachana eachtraí ciníocha a thuairisciú nuair a bhíonn siad fianaise ar iompar ciníoch
- ❖ Tacaíochtaí a thabhairt do fhoireann scoile chun tacú le daltaí ó mhionlaigh eitneacha, lena n-áirítear daltaí an lucht siúil agus Roma, agus chun cumarsáid a spreagadh lena dtuismitheoirí
- ❖ Cinntiú go léiríonn ábhar léitheoireachta leabharlainne agus leabhair téacs eispéiris mhaireachtála cuí do dhaltaí agus do dhaoine fásta ó chúlraí náisiúnta, eitneacha agus cultúrtha éagsúla
- ❖ Cinntiú go n-úsáidtear réimse bréagán agus ábhar foghlama ilchultúrtha agus il-eitneach i ngach rang.

Cosc ar iompar bulaíochta gnéasach:

- ❖ Cinntiú go samhlaíonn baill foirne iompar measúil agus go gcaitheann siad le daltaí go cothrom is cuma cén inscne atá acu
- ❖ Cinntiú go mbíonn na deiseanna céanna ag gach dalta páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí scoile is cuma cén inscne atá acu
- ❖ Ceiliúradh a dhéanamh ar éagsúlacht scoile agus rannchuidiú gach dalta a aithint
- ❖ Spreagadh a thabhairt do thuismitheoirí na luachanna measúla seo a neartú sa bhaile

Cosc ar fulaingt ghnéasach:

- ❖ Múnú samhlacha dearfacha laistigh de phobal na scoile
- ❖ Dúshlán a thabhairt do steiréitíopaí inscne a d'fhéadfadh fulaingt ghnéasach a spreagadh

Tá na beartais seo a leanas maidir le maoirseacht agus monatóireacht i bhfeidhm ar an scoil chun cosc a chur ar iompar bulaíochta agus chun déileáil leis (féach Caibidil 5 de nósanna imeachta Bí Cineálta):

Chomh maith leis na straitéisí cosanta thuasluaite, tá na nithe seo a leanas curtha i bhfeidhm ag an scoil chun cosc a chur ar iompar bulaíochta agus chun déileáil leis:

- Déanaíonn an foireann iarracht i gcónaí daltaí a spreagadh chun meas a thaispeáint dá chéile.
- Cur i bhfeidhm churaclaim an SPHE.
- Cothaítear féinmheas dearfach i measc na ndaltaí trí éagsúlachtaí aonair a cheiliúradh, trí iompar maith a aithint agus trí dheiseanna a sholáthar le haghaidh rath.
- Pléitear polasaí frithbhulaíochta na scoile go rialta leis na daltaí.
- Clár Cosanta Frithbhulaíochta Helping Hands. Tosaithe i Meán Fómhair 2023.
- Scrúdaítear dinimic na ranganna agus cuirtear straitéisí i bhfeidhm chun cabhrú le páistí leochaileacha. Aidhm chun cultúr agus caidrimh an ranga a fheabhsú.
- Bíonn an foireann an-chúramach i gcónaí i gceannas ar mhaoirseacht a dhéanamh ar dhaltaí a mheasann siad a bheith i mbaol bulaíochta nó a bhfuil bulaíocht á fulaingt acu. (Tionscnamh Helping Hands)
- Déantar gach eachtra bulaíochta a nochtadh a fhiosrú go críochnúil agus go comhsheasmhach trí na nósanna imeachta ceart a leanúint mar atá curtha síos do na foirne sa bpolasaí Bí Cineálta agus déantar taifeadadh orthu.
- Feabhsaítear feasacht ar fud na scoile ar gach gné den bhulaíocht, maoirseacht agus monatóireacht a dhéanamh ar sheomraí ranga, ar na corriodair, ar thailte na scoile, ar thurais scoile agus ar ghníomhaíochtaí breise.
- Léimíonn daltaí isteach chun timpeallacht shábháilte a chruthú, mar shampla seachtain na cairdeas bliantúil, seachtain Amnesty International agus an Coiste Inrochtana, a spreagann cultúr meas agus tacaíochta idir chomhghleacaithe.
- A chinntiú go bhfuil a fhios ag na daltaí cé atá le insint agus conas iad a insint (Cúigear lontaofa).
- A chinntiú go dtuigeann breathnóirí an tábhacht a bhaineann le tuairisciú má fheiceann siad nó má tá a fhios acu go bhfuil bulaíocht ar siúl.
- Tagairt a dhéanamh do iompar oiriúnach ar líne agus ag úsáid gléasanna sna ranganna.
- Comhoibriú le CSR chun imeachtaí/ábhair sábháilteachta ar líne a chur chun cinn do thuismitheoirí.
- Dúshlán a thabhairt do stiogmaí insneacha – rannpháirtíocht chomhionann do chách. Aitheantas comhionann.
- Feasacht a ardú ar éifeacht iompar bulaíochta homafóbach agus spreagadh daltaí labhairt amach nuair a fheiceann siad iompar den sórt sin.
- Chun dul i ngleic le bulaíocht homafóbach agus trasfhóbach, áiseanna ‘Teaghlaigh Dhifriúla, Grá Céanna’ ón INTO a chur san áireamh (RSE agus SPHE). Beifear ag cur ceachtanna ón ábhar seo isteach i ngnáth-rannóg ‘Mé Féin agus Mo Theaghlach’ de SPHE.

- Tá an fhoireann oilte i gCleachtas Athghabhála agus úsáidtear an cur chuige seo chun coimhlintí a bhainistiú.
- Cultúr a chothú ina gceiliúrtar éagsúlacht agus go bhfeiceann daltaí “féin iad féin” i dtimpeallacht na scoile.
- A chinntiú go bhfuil ábhar sa leabharlann a léiríonn éagsúlacht dhaonra na scoile ó chúlraí náisiúnta, eitneacha agus cultúrtha éagsúla.
- Iompar measúil a thaispeáint ó fhoireann na scoile, beag beann ar inscne.
- A chinntiú go mbíonn na deiseanna céanna ag na daltaí go léir páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí scoile, beag beann ar inscne.
- A thabhairt i gcuntas go bhfuil dearcadh neamhtolerantach ag an scoil i leith cibé saghas brú gnéasach agus polasaí infheidhmithe le haghaidh sin - Féach an Cód Iompair.

Alt C: Ag Déileáil le Iompar Ciaptha

Is iad na múinteoirí atá freagrach as déileáil le iompar ciaptha ná na daoine seo a leanas:

- Beidh an múinteoir ranga i gceannas ar fhiosrúchán tosaigh an eachtra ciaptha.
- Más gá, tacaíonn an múinteoir cuí leis an múinteoir ranga sa fhiosrúchán. Is iad na múinteoirí cuí ná: Fionnuala Criostóir agus Tadhg Ó Murchú.
- Déanfaidh an múinteoir cuí teagmháil leis an múinteoir ranga i ndiaidh 20 lá chun fiosrú an bhfuil an ciapadh críochnaithe.
- Cuirfear an príomhoide ar an eolas faoi gach fiosrúchán agus déanfaidh sé/sí maoirseacht nuair is gá.
- Cuirfear an SENCO ar an eolas freisin faoi gach fiosrúchán a bhaineann le daltaí a bhfuil riachtanais bhreise acu agus déanfaidh sé/sí maoirseacht nuair is gá.

Nuair a tharlaíonn iompar ciaptha, déanfaidh an scoil na nithe seo a leanas:

- Déanfaidh sí cinnte go gcloisfear an dalta atá ag fulaingt ciaptha agus go mbraitheann sé/sí muiníneach.
- Déanfaidh sí iarracht príobháideacht a chinntiú dóibh siúd a bhaineann leis an eachtra.
- Déanfaidh sí gach comhrá le bá agus le tuiscint.
- Tabharfaidh sí aird ar aois agus cumas na rannpháirtithe.

- Éistfidh sí le tuairimí an dalta atá ag fulaingt ciaptha faoi conas is fearr an scéal a réiteach.
- Glacfaidh sí gníomh go pras.
- Cuirfidh sí tuairisciú ar fáil do thuismitheoirí na rannpháirtithe.

Seo na céimeanna a ghlacfar chun a chinneadh an raibh iompar ciaptha ann, na cur chuige a úsáidfear chun an iompar a réiteach, agus chun dul chun cinn a athbhreithniú (féach Caibidil 6 de na nósanna imeachta Bí Cineálta):

Úsáidfí an múinteoir ábhartha (múinteoir ranga / múinteoir cuí / SENCO / príomhoide) na ceisteanna athraitheacha tábhachtacha nuair a bhíonn siad ag fiosrú tuairisc nó amhras maidir le hiompar ciaptha. Úsáidfí an scoil an “Taifead Bí Cineálta” atá ainmnithe chun an cás ciaptha a fhiosrú (Imlitir A).

Am le Smaoineamh: Ag Úsáid Ceisteanna Athraitheacha

- Cad a tharla?
- Cad a bhí i do smaointe ag an am sin?
- Cad atá i do smaointe ó shin i leith?
- Cé a bhfuil tionchar air/uirthi de bharr do ghnímh?
- Cén chaoi ar chuir sé/siad isteach orthu?
- Cad a cheapann tú a theastaíonn uait a dhéanamh chun rudaí a shocrú?

Tá sé de cheart ag an Scoil, trína ‘Múinteoir Cuí, iarratas a dhéanamh ar dhalta cuntas a scríobh faoi cad a tharla mar chuid den fhiosrúchán. Is nós gnáth é seo agus ní léiríonn sé go bhfuil an dalta ciontach i mí-iompar.

Déanann an ‘Múinteoir Cuí’ agallamh le daltaí a bhfuil amhras orthu faoi iompar ciaptha chun nádúr agus scála an iompar a fháil amach agus aon chúiseanna leis. Má tá siad páirteach i iompar ciaptha, iarrtar orthu gealltanas sínithe a dhéanamh go ndéanfaidh siad cóir agus cothrom ar gach dalta, lena n-áirítear an/a na daltaí atá dírithe orthu.

Ní dhéanann an ‘Múinteoir Cuí’ leithscéal ach déileálann sé/sí leis an iompar ciaptha mar “bhotún” is féidir agus ba chóir é a cheartú. Leagann sé/sí béim nach é an aidhm ná pionós a chur ar an té a dhéanann an iompar ciaptha, ach iad a labhairt, a mhíniú cé chomh díobhálach

agus gortaitheach is atá an iompar, agus gealltanais a iarraidh go stopfaidh sé. Má fhaightear an gealltanais sin agus má chloítear leis, ní bheidh pionós ann agus beidh an scéal críochnaithe ansin. Dá bhrí sin, níl daltaí a dhéanann tuairisc ar iompar ciaptha ag cur daoine i “drochdhian” ach ag cabhrú leo teacht amach as trioblóid a d’fhéadfadh a bheith orthu dá leanfadh an ciapadh ar aghaidh.

Nuair a bheidh an fiosrúcháin críochnaithe agus/nó má réitíodh an scéal ciaptha, líonfaidh an ‘Múinteoir cuí’ tuairisc ina mbeidh torthaí an fhiosrúcháin, an straitéis a glacadh, torthaí an idirghabhála, chomh maith le haon eolas eile atá ábhartha.

Ní mór don múinteoir cuí an teimpléad taifeadta a úsáid chun an ciapadh a thaifeadadh i gcásanna ina measann sé/sí nach bhfuil an iompar ciaptha déanta go cuí laistigh de 20 lá scoile tar éis dó/dí a chinneadh go raibh iompar ciaptha ann; **agus nuair a úsáidtear an teimpléad taifeadta, caithfear é a choinneáil ag an múinteoir ábhartha agus caithfear cóip a choinneáil ag an bpríomhoide. Coinneofar na taifid seo sa oifig agus beidh rochtain ag an bpríomhoide orthu.**

Má shínigh dalta gealltanais den sórt sin ach ansin roghnaíonn sé an gealltanais sin a bhriseadh agus an iompar ciaptha a leanúint, ní féidir é a mheas níos mó mar “bhotún.” Sa chás sin, cuirfear tuismitheoirí/caomhnóirí an dalta ar an eolas agus iarrfar orthu an gealltanais a chur i scríbhinn freisin. Meastar gur cás tromchúiseach é an gealltanais breise a bhriseadh agus d’fhéadfadh pionós tromchúiseach a bheith curtha i bhfeidhm ag údaráis na scoile (féach pionóis thíos).

Coinnítear gach doiciméad faoi eachtraí ciaptha agus a réiteach go sábháilte sa scoil.

Pionóisí:

Má aimsítear dalta i mbun iompar ciaptha, má gheall sé/sí go foirmiúil stop a chur leis agus má bhriseann sé/sí an gealltanais sin, cuirfear na pionóis seo a leanas i bhfeidhm:

1. Cuirfear teagmháil le tuismitheoirí/caomhnóirí an dalta ag an ‘Múinteoir Cuí’ agus cuirfear an méid agus nádúr an iompar ciaptha in iúl dóibh chun deireadh a chur leis an iompar.
2. Má leanann an ciapadh ar aghaidh, tugtar cuireadh do tuismitheoirí/caomhnóirí cruinniú a bheith acu leis an ‘Múinteoir Cuí’ chun gealltanais eile a shíniú, a bheidh sínithe ag an tuismitheoir/caomhnóir.
3. Má leanann an ciapadh ar aghaidh, tugtar cuireadh do tuismitheoirí/caomhnóirí cruinniú a bheith acu leis an ‘Múinteoir Cuí’ agus leis an bPríomhoide.
4. Má leanann an ciapadh ar aghaidh fós, tabharfar an cás don Bhord Bainistíochta.

5. An chéad chéim eile ná staonadh ón scoil.
6. An chéim dheireanach ná eisfhostú.

Úsáidfidh an scoil na cur chuige seo a leanas chun tacú leo siúd a mbíonn bulaíocht orthu, a fheiceann bulaíocht nó a léiríonn iompar bulaíochta (féach Caibidil 6 de na nósanna imeachta Bí Cineálta):

Tá clár tacaíochta na scoile do dhaltaí atá buailte ag bulaíocht mar seo a leanas:

Daltaí a bhfuil bulaíocht á déanamh orthu:

- Críoch a chur le hiompar na bulaíochta,
- Cultúr na scoile a athrú chun níos mó meas a spreagadh ar dhaltaí a mbíonn bulaíocht orthu agus ar gach dalta,
- Cultúr na scoile a athrú chun níos mó trua agus tacaíochta a thabhairt do dhaltaí a mbíonn bulaíocht á dhéanamh orthu,
- Ag léiriú go soiléir nach lucht an dalta atá faoi chois an bulaíocht trí chlár feasachta,
- Ag léiriú go soiléir nach lucht an dalta atá faoi chois an bulaíocht trí dhaoine atá freagrach a aithint go tapa agus cásanna bulaíochta a réiteach go tapa,
- Tar éis réitigh, ag ceadú do dhaltaí a mbíonn bulaíocht á déanamh orthu ráiteas ar thionchar an bhulaíochta a chríochnú,
- Áiseanna comhairleoireachta cuí a sholáthar do dhaltaí a bhfuil gá acu leo in am,
- Cabhrú le daltaí a mbíonn bulaíocht orthu a n-uailmhianta féin a ardú trí iad a spreagadh páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí a chabhraíonn le cairdeas agus scileanna sóisialta a fhorbairt (m.sh. páirt a ghlacadh i saothar grúpa sa rang agus i ngníomhaíochtaí breise-bhunaithe grúpa nó foirne le linn nó tar éis an scoil).
- Córas “buachaill nó cailín cairdiúil” a chur i bhfeidhm sa scoil,

Daltaí a dhéanann bulaíocht:

- Ag rá go soiléir nach gcuirtear an milleán ar dhaltaí a dhéanann bulaíocht má athraíonn siad agus nach gcaitear pionós orthu agus go bhfaigheann siad “bileog glan,”

- Ag rá go soiléir go bhfuil an rud ceart agus onórach á dhéanamh ag daltaí a dhéanann bulaíocht nuair a athraíonn siad agus iad a mholadh as sin,
- Áiseanna comhairleoireachta cuí a sholáthar chun cabhrú leo siúd a bhfuil gá acu leo foghlaim conas freastal ar a riachtanais ar bhealaí eile seachas cearta daoine eile a shárú,
- Cabhrú leo siúd a bhfuil gá leo a n-uaimhianta féin a ardú trí iad a spreagadh páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí a fhorbraíonn cairdeas agus scileanna sóisialta (m.sh. páirt a ghlacadh i saothar grúpa sa rang agus i ngníomhaíochtaí breise-bhunaithe grúpa nó foirne le linn nó tar éis an scoil),
- Straitéisí foghlama a úsáid ar fud na scoile agus na curaclaime chun mothúcháin féinmheasa na ndaltaí a fheabhsú,
- Ag cloí le Cód Iompair Dhearfach,
- I mbainistiú iompar diúltach go ginearálta, múinteoirí agus tuismitheoirí a spreagadh chun díriú ar an iompar a chur faoi bhráid, dúshlán a thabhairt dó agus é a cheartú agus an páiste a thacú,
- I mbainistiú iompar bulaíochta, ag iarraidh réiteach a fháil agus ag tairgiú tús úr le “bileog ghlan” agus gan milleán a chur ar ais i mbrath ar gheall a athrú.

Nósanna Imeachta chun Iompar Cibearbhulaíochta a Chosc agus a Láimhseáil do Scoileanna Iarbhunscoile agus Bunscoile

Beidh gach iompar bulaíochta taifeadta. Áirítear leis seo an cineál iompar, cá háit agus cathain a tharla sé, agus dáta na gcainteanna le daltaí agus tuismitheoirí. Déanfar na gníomhartha agus na tacaíochtaí a aontófar chun an iompar bulaíochta a láimhseáil a dhoiciméadú. Má tá an iompar bulaíochta ina ábhar cosanta leanaí, déarfar leis gan mhoill de réir na Nósanna Imeachta Cosanta Leanaí do Scoileanna Iarbhunscoile agus Bunscoile.

Alt D: Maoirseacht

Tabharfaidh an príomhoide nuashonrú ar iompar bulaíochta ag gach cruinniú de bhord bainistíochta. Áirítear san nuashonrú seo líon na gcásanna bulaíochta atá tuairiscithe ó chruinniú deireanach, líon na gcásanna atá fós ar siúl agus líon iomlán na gcásanna ó thús na bliana scoile. Má tharla cásanna bulaíochta, tabharfaidh an príomhoide freisin nuashonrú béil a chuimsíonn, más cuí, eolas faoi threochtaí agus patrúin aitheanta, straitéisí a úsáidtear chun an iompar bulaíochta a láimhseáil agus aon straitéisí níos leithne chun an iompar bulaíochta a chosc agus a láimhseáil. Níl aon fhaisnéis phearsanta nó aitheantais san nuashonrú seo. Féach Caibidil 7 de na nósanna imeachta Bí Cineálta.

Tá an polasaí seo ar fáil do phobal na scoile ar shuíomh gréasáin na scoile agus i gcóip chrua ar iarraidh. Tá leagan atá oiriúnach do dhaltaí den bpolasaí seo le feiceáil sa scoil agus ar fáil ar an suíomh gréasáin chomh maith le cóip chrua ar iarraidh.

Déanfaimid athbhreithniú ar an bpolasaí seo agus ar a chur i bhfeidhm, tar éis ionchur ó phobal na scoile, gach bliain féilire nó chomh luath agus is féidir tar éis aon athrú suntasach ar aon ábhar a bhaineann leis an bpolasaí seo.

Sínithe:	Dáta:	(Cathaoirleach Bord Bainistíochta)
Sínithe:	Dáta:	(An Príomhoide)